

Nr. 2, DESEMBER, 2023

ISSN 1891-0920

INNHOLD

NORGE-NEPALFORENINGEN:

Kjære medlemmer	3
Kafe Sangai.....	4
En fredsprosess som har vedvart i 17 år.....	5

SIDEN SIST I NORGE:

En drakt som spiller min identitet.....	10
---	----

SIDEN SIST I NEPAL:

Demonstrasjon for kongedømme og hinduistisk stat.....	14
Frivillig arbeid med verdensarv	16
Økoturisme i Bardia	17
Uteksaminerte studenter satte rekord	21
Reiser i eget land	22

Hamro Patrika (HP) sendes med e-post til medlemmer som har betalt kontingent.

Med et nummers forsinkelse legges HP ut som en pdf-fil

på norge-nepal.no

Medlemskontingent til NFF betales årlig til konto 6011.06.71221

Enkeltmedlem kr. 175, familie kr. 225, organisasjon 350

Redaktør: Ragnhild Krogvig Karlsen

Layout: Ragnhild Krogvig Karlsen

Norge-Nepalforeningens logo: Stein Fossum

Forsidetegningen: Sigmund Setreng

Forsidebilde: Burhan Wilderness Camp (Foto: Burhan). Les om økoturisme som skal bevare naturen, på side 17.

Kjære medlemmer!

I skrivende stund nærmer det seg jul. Året 2023 er på hell, og vi ser framover mot et nytt år. Styret har allerede begynt å planlegge arrangementer for 2024.

Spesielt i året som kommer er at det er jubileum, foreningen har eksistert i 40 år! Dette må selvfølgelig markeres. Et større arrangement legges til tidlig høst. I mellomtiden kommer vi til å ta kontakt med medlemmer for å samle inn historier og informasjon som kan brukes til planleggingen. I høst ble det invitert inn til et par workshops, hvor medlemmene kunne være med og idémyldre. Det vil videre være aktuelt å starte noen tematiserte komiteer, hvor man kan bli med i planleggingen. Styret tar gjerne imot innspill, bidrag, forslag og ideer! Hva slags feiring og fest det blir henger sammen med hvordan foreningen som helhet legger det opp.

I forbindelse med jublieet ønsker vi også å lage en jubileumsutgave av Hamro Patrika. Her vil vi bruke tekster fra tidligere utgaver, i tillegg til nye innlegg som er relevante for foreningens førtiårige liv. Til den vanlige driften vil vi fortsette med det sosiale møtepunktet «Kafe Sangai» i Oslo. Ordet «sangai» betyr enkelt og greit «sammen» på nepali. Vi har lagt det til første torsdag i måneden, og det varierer hvor vi møtes. Følg med i informasjonsmailer og på Facebook for detaljer om vårens møtepunkter.

Videre er det på blokka å legge til rette for språklæring. Nepalesere i Norge vil gjerne øve og praktisere på norsk, mens det er nordmenn som ønsker å lære seg nepali. En slags språkkafe vil være en vinn-vinn i den sammenheng.

Foreningens årsmøte vil legges til mars.

Totalt går vi inn for å lage et program som treffer ulike behov og ønsker. Enkelte møter gjerne opp til fagseminarer, mens andre har preferanse for sosiale arrangementer med god mat og kulturelle innslag. Vi håper å se mange medlemmer på arrangementer i det kommende året!

Med ønsker om en fredelig juletid og et godt nytt år så lenge!

Hilsen styret, ved styreleder Ingunn Dreyer Ødegaard

Kafé Sangai

Vi fortsetter utover våren 2024 med muligheten til å møte andre med interesse for Nepal på kafé. Vi kaller det for «Kafé Sangai», som betyr "sammen" på nepali, og inviterer til enkle treff uten noe program. Tema og samtaler oppstår spontant. Grip muligheten, det vil alltid være noen andre fra vår hyggelige forening der.

Kafé Sangai kl. 18:30 på følgende datoer vinteren og våren 2024:

Torsdag 1. februar

Torsdag 7. mars

Torsdag 4. april

Torsdag 2. mai

Torsdag 6. juni

Huskeregelen er altså første torsdagen i måneden. Sted blir annonsert i våre digitale kanaler (e-post, Facebook og på nettsidene) i forkant av hvert kafétreff.

MÅNEDLIGE NORGE-NEPAL-TREFF: Koselig på kafe! Her Nagina Malla, Marit Bakke, Ole Rasmus Bjerke, Ranjana Pradhan, Ingunn Ødegaard, Kåre Vollan, Siz Gurung, høsten 2022. Foto: Privat.

En fredsprosess som har vedvart i 17 år

Store endringer har skjedd – også på landsbygda – siden borgerkrigen i Nepal. Nepal er i endring i stort og smått. Men borgerkrigen satte spor som det fortsatt gjenstår å bearbeide.

Gjenfortalt av Ingunn Ødegaard

DEN POLITISKE SITUASJONEN I NEPAL: Kveldsmøte med Kunda Dixit (redaktør) og Tore Toreng (tidligere ambassadør). Samtalen ble ledet av Tor Kristian Birkeland. Foto: Ingunn Ødegaard.

– Det er mange løse tråder i kjølvannet av konflikten. Mange gjerningsmenn fra begge sider av konflikten har aldri blitt stilt for retten, både fra politiet og maoistene. Mye av krigens grusomheter har aldri blitt adressert, som voldtekter og henrettelser. Det er mange ofre som ennå ikke vet hva som skjedde med deres kjære.

Det fortalte Kunda Dixit da han ble invitert til å snakke på et kveldsmøte som ble arrangert i samarbeid mellom Norge-

Nepalforeningen og HimalPartner i mars 2023. Dixit er redaktør i den engelskspråklige avisen Nepali Times. Han har gitt ut flere bøker om samtidstemaer, i tillegg til at han underviser i mediefag ved universitetet i Kathmandu. Han har vært i Norge flere ganger, og har også tidligere deltatt på arrangementer i foreningen. Etter ønske fra Dixit selv deltok tidligere ambassadør til Nepal, Tore Toreng, i samtalen med sine perspektiver på konflikten.

Temaet for kvelden var den langvarige fredsprosessen etter den væpnede konflikten, borgerkrigen i Nepal. Konflikten regnes fra maoistopprøret i 1996 til det kulminerte i 2006. Takket være et engasjert publikum dukket det også opp flere andre temaer som er på dagsordenen i Nepal. Arrangementet, ble avholdt på Deichman Majorstua. Generalsekretær i HimalPartner, Tor Kristian Birkeland, ledet og fasiliterte samtalen.

Uavklarte juridiske spørsmål etter konflikten

Sentralt på agendaen i Nepal for tiden er «The transitional justice bill»: I parlamentet ligger et lovforslag om hvordan landet skal forholde seg til det juridiske etter konflikten. Særlig kontroversielt er det at lovforslaget inneholder et generelt amnesti for krigsforbrytelser. Hvem som helst av de anklagede vil da kunne bli benådet, på begge sider. Dixit pekte på hvordan fortiden fremdeles er dagsaktuell i grunnlaget for beslutninger:

– Toppolitikerne har selv en personlig interesse i dette. Deuba var statsminister under konflikten, og kommanderte sikkerhetsstyrkene. På de folkevalgte maoistenes side har man Prachanda, som var en av de mest sentrale aktørene i konflikten.

Han sa også at:

– Et aspekt ved lovforslaget er definisjonen på drap. Vold og drap som ble utført under konflikten kalles for «revolusjonær rettferdighet» eller «politiske drap». Disse handlingene vil man kunne få amnesti og benådning for, hvis lovforslaget går gjennom. Dette stilles i kontrast til «avskyelig kriminalitet», som inkluderer

drap etter tortur. Gjerningsmennene skal da stilles for en ekstraordinær rettferdighetsdomstol, og ikke nasjonens domstoler.

Dixit fortalte at ofrenes støtteorganer fra begge sider reagerer som en samlet front og uttrykker problemer med lovforslaget.

Ofrene peker på at lovforslaget vil tillate gjerningsmenn å slippe unna. De sier at det aldri vil bli rettferdighet, og så lenge det ikke er rettferdighet er det en fare for at denne type vold kan gjentas.

Starten på fredsprosessen

Tidligere ambassadør Tore Toreng fortalte at han kom til et land i krig, og at det var rystende.

– Jeg følte at i denne situasjonen kunne vi ha noe med oss fra norsk erfaring som kunne være nyttig for partene i konflikten.

Under konflikten bidro han til det han kaller «møteplass-diplomati». Han understreket at han ikke så det som mulig for ham å løse en nepali konfliktsituasjon. Som eksempel på møteplass-arbeidet nevnte han den situasjonen som hadde oppstått etter at kong Gyanandra i 2005 oppløste parlamentet og forbød de politiske partiene. I månedene som fulgte var det ingen kontakt mellom kongens regjering og partiene.

– Gjennom mine kontakter registrerte jeg ønske om dialog, men ingen ville åpent samtale med kongens folk. I boligen min kunne de imidlertid møtes uten offentlighetens øyne rettet mot seg. I flere måneder møttes ledere for tre av de største politiske partiene med en av kongens ministre - med meg til stede. Det var ikke min rolle å foreslå løsninger -

dessuten foregikk dialogen dem imellom på nepali som jeg ikke forsto! Etter at Kongen gjeninnsatte parlamentet våren 2006 var det ikke lenger behov for denne hemmelige møteplassen, men det dukket i månedene som fulgte andre behov hvor boligen min kunne brukes - og ble brukt.

Det var også nødvendig å få maoistene til bordet. Da utenriksminister Erik Solheim var på besøk i mai 2006 brant han for å få kontakt med dem, representert ved nestleder Baburam Bhattarai.

– Før ministeren dro tilbake til Norge fikk vi etablert telefonkontakt mellom ham og Bhattarai hvor maoistene takket ja til å besøke ambassaden. Etter noen uker hadde vi første besøk fra maoistene på ambassaden. Etter det begynte maoistene å delta på flere av våre seminarer, med temaer som vi tenkte ville være av interesse. Disse møteplassene fortsatte å åpne opp. I begynnelsen var maoistene veldig tilbakeholdne, det var veldig vanskelig for dem, men etter hvert ble de ganske aktive. Ikke fordi vi pushet dem, men fordi vi inviterte dem inn. Dette skjedde for det meste før fredsavtalen ble signert i november 2006.

Den norske ambassaden spilte også en rolle umiddelbart etter konflikten.

– Vi var tungt involvert i nedrustning av maoistene. Det ble opprettet leirer for maoistene, for å levere fra seg våpen. Noen ble integrert inn i det nepali militære. Dette var en FN-oppgave, men vi gav dem penger til å sette opp leirene kjapt med utstyret de trengte. Vi hadde mulighet til å gjøre det så enkelt som å skrive en sjekk og sende folk ut til å handle det de trengte i Kathmandu.

General Wilhelmsen kom for å lede samtaler mellom maoistene og væpna

styrker. Han hadde vært i Sudan og hjulpet i den konflikten.

Kunda Dixit hadde en kommentar til Norges bidrag under og etter konflikten:

Jeg tenker at det var ekstremt viktige intervensjoner på den tiden. Og så ser vi at overgangen fra konflikt til fred fortsatt er uløst.

Nepals nåværende statsminister, Pushpa Kamal Dahal, også kjent som Prachanda, var leder for maoistgeriljaen i 1996 og senere statsminister i Nepal både i 2008-2009 og i 2016-2017.

Prachanda i posisjon prøver å tilfredsstille sine gamle partifeller. For eksempel har han deklartert 1. januar for «The People's war anniversary day». Å kalle det «People's war» er veldig kontroversielt, fordi ikke engang konstitusjonen kaller konflikten for dette. Det er maoistenes betegnelse på krigen. Han presset dette gjennom til og med før regjeringen er formet. Og så har han bestemt seg for å gi alle martyrer 50-100 000 Nrs hver (red. anm.: ca. 40-80 000 NOK). Med «martyrer» mener han folk som døde under konflikten, både politi, soldater og maoistiske krigere. Dette er opplagt for å tilfredsstille alle på begge sider og deres familier. Gjennom dette formidler han: "Det var en krig som jeg startet, og vi passer på dere".

«Lokalpolitikken driver Nepal»

Dixit tok seg god tid til å skissere dagens politiske bilde i Nepal, og sa samtidig at dette er så forenklet som det kan bli. Likevel er detaljene overveldende. Kort oppsummert peker han på at det den dag i dag er mange av de samme aktørene som er involvert i de politiske maktkampene

som i 1992. Ministerembeter går i praksis på omgang. Politikken handler mye om denne runddansen, og det går på bekostning av utøvelse av handling.

Mange endringer

Et tema som ble viktig i møtet er hvordan Nepal har endret seg det siste tiåret. Her er migrasjon en sentral faktor, og det er særlig mennene som flytter på seg. Det er mange drar og får jobb andre steder, ofte utenlands, og blir borte i flere år av gangen.

Dixit pekte på at det er mange kvinner som får grassroterfaring om dagen, fordi de er igjen på landsbygda når mennene drar. Kvinnene sitter igjen med ansvaret, og tar det ansvaret.

Jeg må si at i den lokale politikken som jeg har sett, så gjør varaordførerne et mye bedre arbeid enn ordførerne. Vi gjorde en opptelling og fant at 30% av ordførerne som ble valgt i april 2022 var entreprenører. De eier bulldosere, de gir seg selv kontrakter på infrastrukturprosjekter, og bygger veier i øst og vest. Dette er skjult korrupsjon. Samtidig så vi at kvinner som var varaordførere var ansvarlige i sosiale saker, sosialt arbeid og ikke-rettslige disputer i landsbyene. De drifter helseposter, sitter i skolestyrer og skogsdriftsgrupper, osv. De gjorde en strålende jobb. Landsbygda i Nepal har blitt feminisert, fordi mennene har reist for å jobbe andre steder.

Dixit trekker fram store endringer som har skjedd på landsbygda i Nepal de siste ti årene fordi mange reiser ut av landet for å jobbe. Han peker på tall som tilsier at til enhver tid bor 15% av Nepals befolkning i utlandet. I noen distrikter mangler 1/3 av

befolkningen. De er der ikke lengre. Dette skaper synlige endringer i omgivelsene.

Han beskriver disse endringene fra Kaski distriktet, hvor byen Pokhara ligger:

– Noen steder har ikke terrassemerkene blitt dyrket de siste ti årene. Nå vokser det ugress der det før var ris og mais. Noen skoler hadde 400 elever, nå har de halvparten så mange. Helseposter har ikke pasienter. Ambulansen er ikke lengre i landsbyen, men i storbyen Pokhara, hvor folka bor. Vi så mange låste hus. Strømregningen stikker ut av døra, 5-6 måneder gamle.

Dette for dramatiske og dynamiske følger for landet: Dixit forteller:

– Vi har en historie i avisa vår: en reporter intervjuet en nyvalgt varaordfører, som så rundt seg på forlatte landsbyer.

Varaordføreren sa frustrert til reporteren: «Vi sier «utvikling, utvikling, utvikling», men hvem utvikler vi for når det ikke er noen her??»

Det er et så mektig sitat, og det kommer fra noen som snakker fra landsbyene og fjellene i Nepal!

Før var det alltid en akseptert sannhet at du måtte hjelpe den rurale befolkningen. Du bygger vei, men hvem bygger du for, når befolkningen er i byen, i Qatar, osv...? Landet forandres dramatisk. Det er et dilemma hvor utviklingshjelpen burde gå. Men de har det rimelig bra nå!

Livskvaliteten på bygda i Nepal er faktisk bedre enn i byene. De puster rein luft, de har ganske reint vann, de har god levestandard, de har skoler. Men i byene er helsetilbudene forferdelige, sykehusene

er dyre, lufta er forurenset, maten er full av sprøytemidler.

– Så på en måte står det mye bedre til med det rurale Nepal nå. Det er det urbane Nepal som sliter. Det er migrasjon til byene. Der er det dyrere. De urbane fattige er fattigere enn de rurale fattige. Jeg tror vi nå må omdirigere utviklingsfokuset fra det rurale til det urbane.

**PÅ DEICHMANSKE BIBLIOTEK, Majorstua:
Kunda Dixit svarer på spørsmål fra publikum.
Her med Tor Kristian Birkeland og
Tore Toreng.**

UTSIKT over Kathmandudalen Utsikt over Kathmandudalen (CC Licence Canva)

En drakt som speiler min identitet

Klær har alltid vært en viktig del av kulturarven vår. De representerer ikke bare mote og stil, men også historie og identitet. Men, visste du at det finnes en bunad som er både nepalsk og norsk?

Tekst: Bimala Sibani Thapaliya og Ragnhild Krogvig Karlsen

I Norge er bunaden et symbol på nasjonal stolthet og tilhørighet. Hvilken type bunad du bærer, kan fortelle noe om hvor du eller din slekt kommer fra.

Eldrid Brekke er norsk. Hun har norske foreldre. Men, hun vokste opp i Tansen i Palpha i Nepal, Nå har hun fått laget en bunad som gjenspeiler hennes krysskulturelle identitet.

En barndom i Nepal

I 1971 bestemte et norsk par seg for å flytte til Nepal med sin datter som bare var 6 måneder gammel. Og denne jenta het Eldrid Brekke. Hun er født i Oslo, men vokste opp i Nepal, med nærhet og kjærighet til landet og folket der.

Hun lekte med de andre barna i Tansen og snakket det samme språket.

Som voksen reiste Eldrid tilbake til Nepal og jobbet der som sosialarbeider. Igjen fant

hun nye venner og fikk nye opplevelser. Til sammen bodde hun 11 år i Kathmandu som voksen.

-Jeg føler meg hjemme både i Nepal og Norge, sier hun

Når man møter nye kulturer som voksen, kan man velge hva man vil ta med seg, og videre i livet. Det kan prege livet, men behøver ikke endre identiteten din, hvor du føler at du hører til. For barn er det annerledes. De er som svamper, de suger alt til seg. De kan ikke velge bort. Slik var det også for Eldrid. Hennes barndom i Nepal var med på å forme henne.

Eldrid fikk en bunad fra Hardanger til konfirmasjonen sin. Det var hennes far og hans slekt som avgjorde valget av bunad. Selv om hun var stolt over bunaden sin, kjentes den ikke helt riktig ut for henne.

I festivalperiodene i Nepal har hun feiret nepalske tradisjoner sammen med sine nepalske venner og familie der, og i Norge norske tradisjoner og høytider med

slektninger her, og ofte i ført sin vakre bunad.

Da Eldrid rundet 50, begynte ideen å ta form. En bunad som kunne romme hele hennes identitet! Det var på tide å skape noe nytt som kunne vise kjærligheten hennes BÅDE til Nepal og Norge, og gi uttrykk for hennes krysskulturelle identitet og tilhørighet - en drakt som kunne representere begge kulturene.

Den norske bunaden

Bunaden har økt voldsomt i popularitet i Norge de siste årene. Den er et antrekk som brukes til fest og høytid, den finnes over hele landet og i rundt 450 ulike lokale varianter.

Da hun skulle lage bunaden, tok Eldrid med kontakt med Kari-Anne-Pedersen, som er kulturhistoriker og tidligere drakt og tekstilansvarlig konservator ved Norsk Folkemuseum. Dessuten har hun bodd i India i oppveksten. Nå er hun pensjonert, men kan øse av faglig kompetanse.

-Over 60% av norske kvinner har en bunad. Mange er gått i arv i flere generasjoner allerede. Det har vært tradisjon i mange år at kvinnene i familien lager bunader til andre familiemedlemmer. Nå er det og mange som kjøper seg ferdigsydde bunader. Det går an å kjøpe bunader som er kostbare, og bunader som er enklere konfeksjonssydde bunader, forteller Kari-Anne Pedersen.

Selv om den er mye mer populær blant kvinner, finnes det også bunader for menn.

Designet varierer enormt mellom regionene. Og 17.mai er særlig den dagen alle feirer ved å bruke norske flagg og gå i bunad.

-Bunader er seremonielle klær som er annerledes enn de klærne som brukes til daglig. Det er brukt til bryllup, konfirmasjoner, barnedåp, og andre store fester. Den aller viktigste festen er 17. mai, Norges nasjonaldag. Det er også regnet som korrekt antrekk hvis du blir bedt på middag på Slottet! Bunader har vært i bruk siden rundt 1900, Norge ville ha selvstendighet. Norge var i union med Sverige siden 1814, og før det en dansk koloni i 400 år. Det å kle seg i lokale drakter, ofte med litt historisk preg, ble en viktig måte å vise stolthet over å være norsk. Den norske bonden ble et viktig symbol på det folk var stolte av, det var dette som inspirerte bruken av bunader, forteller Kari-Anne Pedersen.

Å holde seg i form for å passe inn i bunaden etter mange år kan være en utfordring i seg selv! Men det gjør alle nordmenn med stor glede og stolthet for å bevare sin egen personlig tilhørighet og kulturell identitet. Det er en drakt som kan brukes om og om igjen hele livet når en skal pynte seg.

Et enkelt tips fra Kari-Anne Pedersen for alle venner av bunaden er:

-En bunad bør alltid være laget av utmerket kvalitet i både stoff og håndverk. Den bør passe pent, være ren og i god stand.

PÅ KARL JOHAN: Jeg er så glad for at mitt drømprosjekt er i havn. På 17. mai i år kunne jeg kose meg i min nye bunad og jeg fikk mange fine komplimenter fra folk for stoffene og stilen. Takk til Kari-Anne Pedersen for hennes forslag og til Ingun Møgedal Brustugun for hennes fine håndverk, sier Eldrid.

Sydde seg unike drakter

Eldrid og hennes venninne, Ingun Møgedal Brustugun, utarbeidet et konsept. Det skulle klare å kombinere deres kjærlighet til begge kulturene (i Norge og i Nepal) de har vokst opp med.

Eldrid sydde en tradisjonell norsk bunad ved å bruke det vakre fargerike nepalske stoffet Palpali Dhaka og et sølvankelkjede kalt Pauju. Med det samme Dhaka-stoffet sydde Ingun seg en vakker kjole i grønn

farge. De ønsket også å inspirere andre til å utforske muligheten av å kombinere design og stoffer fra sine favorittkulturer, og på den måten fremme ideen om kulturell utveksling og uttrykke krysskulturell identitet gjennom spesielle plagg.

Det er sant at bunader og tradisjonell drakt ofte har noen spesielle krav til bruk av spesifikke stoffer, stiler og elementer. Men hva skjer når en norsk bunad bryter grenser og innlemmer nepalske elementer? En vakker og unik kulturutveksling oppstår som hyller begge tradisjoner. Det å endre stoffer og/eller legge til forskjellige elementer i slike klær kan være en bekymring for noen med tanke på én rendyrket stil. Men Kari-Anne hevder at så langt en drakt er laget innenfor den tradisjonelle norske bunadsrammen, så er det helt i orden å kombinere forskjellige elementer som representerer ulike kulturer og tradisjoner fra forskjellige land og samfunn.

Palpali Dhaka (et tekstil) og Pauju (smykker)

Slik som de lokale variantene og detaljene er viktige i bunader fra ulike dalstrøk og deler av Norge, valgte Eldrid elementer med lokalt særpreg i Nepal.

Hun tok elementer fra Tansen i valg av stoff og smykker. Her produseres et stoff som heter Dhaka, det ble brukt til bysten. Fotlenker med små bjeller som brukes når man danser i Nepal, ble gjort om til en sølvlenke.

Palpali Dhaka er et tekstil som har spesiell betydning i Nepal. Det ble opprinnelig produsert i en liten by ved navn Phalpa i Vest-Nepal, derav navnet Palpali Dhaka. Ironisk nok er Dhaka faktisk hovedstaden i Bangladesh. På den tiden da statsminister Junga Bahadur Rana styrte Nepal (1846-1877), bodde datteren hans, Dambar Kumari, i Banaras (Varanasi) i India. Hun likte å bruke Chamua Dhaka-stoff i klærne sine. Dette spesielle stoffet var tilpasset fra en tekstil som ble håndvevd i Dhaka, som på den tiden tilhørte den udelte indiske provinsen Bengal. Stoffet er fint, mykt og fargerikt og i dag bruker man Dhaka i mange forskjellige måter og stil, for eksempel, bryllupsklær (Daura, Suruwal and Topi) til herrer, kjoler, sari, vesker til dame, osv.

Pauju som smykker: Pauju, det sølvfargede ankelarmbåndet, er en annen del av den nepalske klesdrakten. Disse håndlagde nepalske sølvankelarmbåndene, kalt pauju eller payals, er vakre og enkle å bære til daglig, på fest, i bryllup eller som gave. De kan bæres på én fot eller som et par på begge føttene.

Forandre på tradisjonen?

Klær kan være mye mer enn bare et klesplagg. De kan være en levende fortelling om identitet, historie og mangfold. Kari- Anne, som har mer enn 50 års erfaring med den norske folkedrakten, sier:

-Nå har Eldrid laget seg sin egen personlige bunad hun kan bruke, der hun har tatt med mye som hører til bunadstradisjonen i Norge, og kombinert det på en flott måte

med nepali stoffer og andre materialer, som gjør at hun får et antrekk hun kan føle seg helt hjemme i.

Ved å omfavne ulike kulturelle påvirkninger i våre klesvalg, kan vi berike vår egen kleskultur og samtidig uttrykke respekt og beundring for andre tradisjoner. Klær kan fungere som et enkelt og fint middel til å presentere sin kulturelle bakgrunn og tilhørighet i samfunnet. Denne kreative blandingen av nepalsk tekstil og norsk bunad i Eldrids bunad og Inguns kjole minner oss om hvor fantastisk og mangfoldig verden er. Det viser hvordan ulike tradisjoner og materialer kan smelte sammen og skape noe nytt og unikt. For Eldrid handler det om å kunne være hele seg. Det kan være til oppmuntring til å utforske og omfavne krysskulturell identitet gjennom klær, og våre plagg kan slik bli til broer som knytter oss nærmere til hverandre!

BÅDE NORSK OG NEPALESISK:
Ingun Møgedal Brustugun (t.v.) i sin kjole og Eldrid Brekke i sin bunad.

SIDEN SIST I NEPAL

Demonstranter ville ha konge og hinduistisk stat gjeninnført

FOTO: Gopen Rai, Nepali Times

23. november 2023 samlet tusenvis av demonstranter seg utenfor Kathmandu, for å kreve gjenopprettingen av monarkiet og landets tidligere status som en offisielt hinduistisk stat. De forsøkte å marsjere mot byens sentrum mens de bar nepalske flagg og ropte slagord til støtte for den tidligere kongen, Gyanendra.

Da Nepals århundrelange monarki ble avskaffet i 2008 markerte dette et betydelig vendepunkt i nasjonens historie. Intense gateprotester i 2006 tvang daværende kong Gyanendra til å gi slipp på sin autoritære regjering og innføre demokratiet. To år senere ble monarkiet offisielt avskaffet, og Nepals politiske landskap omformet.

I 2007 gjennomgikk Nepal en annen betydelig endring da staten ble erklært som sekulær, som en følge av engasjement og streben etter å bli et mer inkluderende samfunn med anerkjennelse av ulike

trosretninger. Imidlertid er over 80 prosent av nepalerne hinduer, og mange mener at landet deres bør omfavne en offisielt hinduistisk identitet på statlig nivå.

Gyaendra har til tross for tap av kongelig status, opprettholdt en viss støtte blant folket.

Myndighetene hadde forbudt protester i ulike distrikter i Kathmandu på forhånd, og nærmere 7000 (ifølge Kathmandu Post) tilhengere av UML møtte opp til motdemonstrasjon. Politiet brukte vannkanoner, tåregass og slo med køller, for å stoppe demonstrantene. Begge sider pådro seg mindre skader.

The Diplomat/The Kathmandu Post, 24. November 2023

FOTO: Gopen Rai, Nepali Times

Frivillig arbeid med verdensarv

Kathmandu Post

Munker og diplomater går sammen med lokalbefolkningen i frivillig arbeid med å bygge Vichwa Shanti Dham i Lumbini, Buddha's fødested. Byggingen er estimert til å koste 5 milliarder Rupii. Arbeidet med konstruksjonen, fire etasjer og 44 meter høyt, startet for fire år siden, men stoppet opp under pandemien.

FOTO: Manoj Paudel/TKP

UNESCO har nylig publisert en egen nettside om Lumbini: [Lumbini, the Birthplace of the Lord Buddha - UNESCO World Heritage Centre](#)

Økologisk turisme i Bardia – vil redusere fotavtrykket

Campingplass i Bardias natur fornyer økoturisme. De setter lokalsamfunnet først, samtidig som de bevarer naturen.

Burhan Wilderness Camp sett fra luften (Alle Foto: Burhan)

Nepali Times, 24. oktober, 2023

Turismen øker. Etter hvert er den blitt ryggraden i Bardias økonomi, selv om det riktignok ikke er like populært å reise dit som til Chitwan. Antallet besøkende er også økende igjen etter nedgang under pandemien.

Likevel; tradisjonelle hytter og hoteller langs grenseområdet til Bardia nasjonalpark har tiltrukket seg turister, men uten at det til nå har vært noen utvikling i måten å drive på eller noe forsøk på å møte nepalske og internasjonales besøkendes behov for å lære om bevaring av naturen.

SIDEN SIST I NEPAL

Økoturisme drives av et behov for å oppleve urørt natur – villmark, så den gamle jeep-safari-stilen blir utdatert. Trenden i dag beveger seg bort fra store luksushoteller over til minimal innblanding i naturen, men fortsatt med høy standard på service, og som gjerne overstiger forventningene.

Én slik destinasjon er Burhan Wilderness Camp i Bardia, hvor områdets naturlige integritet opprettholdes med gjestfrihet i verdensklasse midt i jungelen, som kryr av dyreliv og -lyder.

Eksklusivt og spennende

Nær byen Madhuban kan man overnatte komfortabelt i telt, og samtidig nært naturen. Veien til Burhan går gjennom landsby- og skogstier, og du krysser en av Karnali-elvens grener på flåte eller padlebrett.

Ved leiren blir det holdt en sikkerhetsbriefing, før en kan oppleve solnedgangen fra et luksuriøst oppsett med bål og en grillmiddag ute i naturen. Før soloppgang neste morgen blir det enten en to timers elve-safari eller en bushvandring for å spore tigre, etterfulgt av frokost.

Lunsj serveres hos det lokale Tharu-samfunnet, som byr på tradisjonell mat, og en guidet rundtur med kulturarv som tema. Om kvelden samles gjestene rundt et bål og nyter fascinerende jungelhistorier fortalt av en Tharu-vismann. Det arrangeres til og med en kort nattsafari rundt leiren før middag. Andre aktiviteter inkluderer patruljering med en lokal feltenhet og besøk hos Sonaha-folket, for å prøve gullpanning – sikting etter gull.

Innovativt – for naturen og menneskene

Konservator Manoj Gautam grunnla Burhan for å drive økoturisme på en annerledes og mer bærekraftig måte, slik at lokalbefolkningen får mesteparten av gevinstene. På Tharu-språket betyr Burhan 'villmark', og det var i den de søkte tilflukt i ved katastrofe.

Manoj Gautam, konservator og grunnlegger

Villmarkscamping i Bardia

SIDEN SIST I NEPAL

– Mennesker i byene er fanger av rutiner, og de kommer til Burhan for å unnslipe disse, for å redusere stress og rense seg» forklarer Gautam, som fraråder bruk av elektroniske enheter og høy musikk.

– For oss er det ikke slik gjestene alltid har rett. Vi gir dem opplysning. Vårt fokus er på natur, kultur og minimalistisk arkitektur. Vi opprettholder den naturlige integritet til stedet.

Foruten teltene, er tretopphytta det eneste bygget her. Dette er det første camping-anlegget som drives på en mikrokonserverende måte. De håper å kunne være et eksempel til inspirasjon for andre.

Faktisk, på grunn av den isolerte beliggenheten, mangelen på folkemengder og støy, er sjansene for å få øye på dyreliv her store. Besøkende trenger ikke nødvendigvis å lete, for dyrelivet er overalt.

Kritisk blick på storskala naturvern

Mens dette har gjort det mulig for Nepal å oppnå relativ suksess innen bevaring av biodiversitet, stilles det i økende grad spørsmål ved både etikken og effekten av denne typen skog-bevaring. Nesten en fjerdedel av Nepals landområder er vernet.

Nepal har forsøkt å bevege seg bort fra en smalt forstått, ultra-inngripende og ovenfra og ned type bevaringsmodell. Bevaring av naturen er avgjørende, men å frakoble samfunnene som er avhengige av den, kan til slutt undergrave målet.

Statsledet bevaring har rammet Nepals urbefolkninger spesielt hardt, og undergravd deres tradisjonelle kultur- og kunnskapssystemer. Det ligger en historie der, om tvangsforflytning og landløshet for mennesker som ble fordrevet, for å gi plass til nasjonalparker.

Her på Nepals vestlige sletter har det de siste årene vært en økende kontakt mellom mennesker og dyreliv med dødsfall som følge av angrep fra tigre og elefanter. Nepals tigerbestand har tredoblet seg de siste 12 årene, og mer enn oppnådd målene satt av land der tigre er en del av faunaen. Nepal er hyllet internasjonalt, som det første landet som oppnådde dette.

Ofrene for tigerangrepene er særlig kvinner som går inn i skogen for å samle fôr.

Aktivist på lag med lokalsamfunnet

Som en bevaringsaktivist selv, ønsker Manoj Gautam å endre dette gjennom en ny tilnærming til økoturisme. Burhan er dyrere enn andre feriesteder med de samme fasilitetene, men ideen er å skape et produkt med høy verdi, minimal investering og maksimal avkastning for det lokale samfunnet.

SIDEN SIST I NEPAL

BEKJEMPER KRYPSKYTING: Hemanta Acharya (t.v.) fra enheten som bekjemper krypskyting, her med naturguidene Sushila and Manju

– Det kan være eksklusivt for gjester, men inkluderende for samfunnet, sier Gautam. Han er utdannet i Oxford og har tidligere jobbet med Wildlife Crime Task Force i Nepal og Jane Goodall Institute i Nepal.

I løpet av det siste året har Burhan hatt over 500 gjester og de har kunnet tilføre midler til lokale gjestehus og restauranter. Dette sysselsetter og gir opplæring til lokal ungdom som jungelguider og redningsarbeidere.

Skrevet av reporter **Akanshya Shah i Nepali Times (oversatt)**

Mikrokonservering er bevaringsinnsats av mindre skala. Fokuset er på beskyttelse og bevaring av naturressurser, vanligvis på et lokalt eller regionalt nivå. Dette kan omfatte spesifikke landskap, arter eller økosystemer på mindre geografiske områder. Slike innsatser kan være viktige for å opprettholde biologisk mangfold og for å bevare sårbare økosystemer utenom omfattende nasjonalparker eller større bevaringsområder. Tiltakene kan involvere lokalsamfunn, NGO-er eller frivillige som arbeider med bevaringen. **Kilde: SNL**

I Guinness Rekordbok?

FERDIG MED EKSAMEN: Kathmandu, 18. desember FOTO: Deepak KC/TKP

18. desember 2023, var Dasharath Stadium i Kathmandu fylt av uteksaminerte studenter under den 49. avslutningsmarkeringen til Tribhuvan University, Nepals eldste og største universitet. Anslagsvis 26 000 deltakere, inkludert studentene og deres foresatte, var til stede under markeringen. Ifølge representanter universitetet, kan dette være verdensrekord for deltakelse under en avslutningsmarkering! Kommer det med i Guinness rekordbok? Totalt var 73 749 uteksaminerte studenter kvalifiserte til å delta i markeringen! Kathmandu Post, 23. desember, 2023

Reiser i eget land

Kanchan Rai har inspirert en hel generasjon unge nepalesere til å dra på oppdagelsesferd i eget land. Med reisebloggen Ghumante tok det rett og slett av! Her gir Ghumante oss ti av sine beste reisetips. Men, først skal vi få høre om hvordan reiseeventyret startet.

Tekst: Sahina Shrestha, Nepali Times

Kanchan Rai ble allerede som ganske ung bitt av basillen. I feriene, kunne ha tilbringe hele dagen streifende omkring i Kathmandu, og kom sent hjem om kvelden, til morens fortvilelse. Hun kalte ham 'ghumante', vandreren.

Besettelsen forsvant ikke med oppveksten, og kallenavnet festet seg. Med årene har han utforsket deler av Nepal langt fra allfarvei.

I dag er Ghumante blitt en merkevare. Gjennom sosiale medier har han inspirert en hel generasjon til å utforske mindre kjente veier. -Ghumante er ikke noe skjellsord lenger, sier Rai. «Det er mange andre som bruker ordet ghumante i ID'en.

Det startet først som en blogg i 2014. Som profesjonell innen IT, så Rai klart hvor pilen pekte, og opprettet en reiseblogg, for å få en ekstraintekt fra Google-annonser ved siden av. En venn som var god på søkemotoroptimalisering hjalp ham med å sikre synlighet. Han opprettet også en Facebook-side der han samlet bilder ved hjelp av venner som også var på reisefot.

I begynnelsen spurte han søsken om foto fra deres reiser, og sørget dermed for

regelmessige poster, selv om han selv på grunn av jobben ikke kunne reise så ofte.

GHUMANTE: Kanchan Rai forteller at for ham selv er selve reisen viktigere enn målet. (Alle foto: Ghumante, gjengitt med tillatelse fra Nepali Times)

Hamro Patrika, nr. 2, 2023

Han samarbeidet også med en annen venn, Prakash Buda, som er fotograf. De ga

T-skjorter til de som bidro. Bloggen og Facebook-siden fikk en grei oppblomstring.

-Jeg var opptatt av copyright, så jeg hentet ikke bilder fra nette, selv om dette ville kunne gitt flere følgere, sier Rai. Vendepunktet kom i 2015, da internett, særlig Facebook, dreide mot video. Rai, som arbeidet i Thailand, reiste til Nepal være ferie. Han kjøpte seg et GoPro-kamera og fant en gruppe nepalesere med samme interesse som ham selv.

Mot slutten av 2015 dro de til Gupha Pokhari og dokumenterte reisen. Underveis lærte de seg å skrive manus og redigere video. I 2019, vente Rai hjem til Nepal for godt og reising ble en fulltidsgeskjeft. Han brukte tid og ressurser på YouTube med et team. Så kom pandemien. «Akkurat da ønsket jeg at jeg hadde vært

journalist, for å få reisepass ville vært mye enklere da.

Ghumantes YouTube-kanal har nå 125 videoer som spenner fra fjellene til slettene og som totalt er sett over 24 millioner ganger. Rai betalte i utgangspunktet for dette med sparepengene sine, men nå har de partnere og sponsorer.

Når de er på reise, prøver de også å overtale lokalbefolkningen til å ta vare på kulturen og identiteten sin gjennom matkultur og arkitektur. Du vil ikke overnatte i en betongbygning på langdsbygda, så den tradisjonelle bebyggelsen burde bevares.

-Vi trenger ikke stygge utsiktstårn på fjelltoppene. Kikkerter ville vært bedre, sier Rai, som har lyst til å produsere skikkelige reisedokumentarfilmer.

10 reisetips fra Ghumante:

Når du velger destinasjon, tenk tid, budsjett og hvilken fysiske form du er i. Undersøk stedet og respekter det, dets kultur og væremåter, råder Kanchan Rai, alias Ghumante.

1. Millennium Trail, Tnahun og Syangja

Millennium Trail

I 2000 ble det tatt initiativ til en ny trekkingrute gjennom de kulturelt rike landsbyene Gurung og Magar i Tanahun og Syangja. Men, å grunn av konflikten, ble den lite brukt. Selv om det høyeste

punktet på ruten ligger høyere enn 1800 m.o.h. er det en ganske enkel rute som gir enestående utsyn mot Annapurna, Manaslu og Dhaulagiri.

2. Badimalika, Bajura

Badimalika, Bajura

Badimalika er populært som et religiøst reisemål, men kan også være en pilgrimsferd for naturen. Avsidesliggende som det er, er det beskyttet fra omverdenen, bevart og spart for utvikling, som preger andre turiststeder. Dra dit når som helst utenom vinteren.

3. Ramaroshan, Achham

Med 12 innsjøer og 18 alpine sletter på 2500 meters høyde, er våtmarkene i Ramorashan en skjult skatt. Ramorashan er lett tilgjengelig via vei eller med fly, reisende møter rhododendronskog, gressende hester, fossefall, stokkender og klart vann. Du kan også besøke Kinemini maidan, en tidligere Maoist-treningsleir.

Ramaroshan, Achham

4. Janakpur

Fjellene frister mange, så Nepals sletteland blir ofte oversett. Men steder som Janakpur kan gi en like berikende opplevelse. Som hjemsted for mer enn 70 helligdommer, inkludert Janaki-tempelet og mange dammer, byr Janakpur på rik historie og kultur, kjent for sin kunst, språk og litteratur.

5. Tharu Landsby Lodge, Nawalpur

Opplev den rike Tharu-kulturen og arkitekturen i solnedgangen som speiler seg i Narayani-elven. Lei en lokal guide og book safari i Chitwan National Park. Ellern enda bedre, beregn tidspunktet for reisen slik at du får med deg den årlige Holi-festivalen – en opplevelse for livet.

Tharu

6. Kangchenjunga

Kangchenjung Base Camp har mye å tilby selv for den mest erfarne vandrer. Kanskje en av de mest varierte reiserutene i Nepal. En høydeforskjell fra 200-300 m.o.h til 5140 m.o.h. Turen kan gjennomføres på 15-20 dager.

7. Api Base Camp, Darchula

Mt Api, 7132 m.o.h. er den vestligste fjelltoppen. Slå leir i kanten av en barskog, våkne opp og se soloppgangen til lydene av kvitrende fugler og en rislende bekk. Langt fra de vanlige stiene ligger Api i en av de minst tilgjengelige delene av Nepal. Men, menneskene, utsikten og kulturen er verdt den anstrengende reisen.

8. Mugu

Mugu

Mugu er populært på grunn av Rara-sjøen, men distriktet har mye mer å by på. Fra de vakre beitemarke til Swangeri, et unikt fjell med et stort hull på toppen, som folketroen sier ble laget av pilen til Pala Gopo, er det mye av Mugus potensiale for turisme som fortsatt er utnyttet.

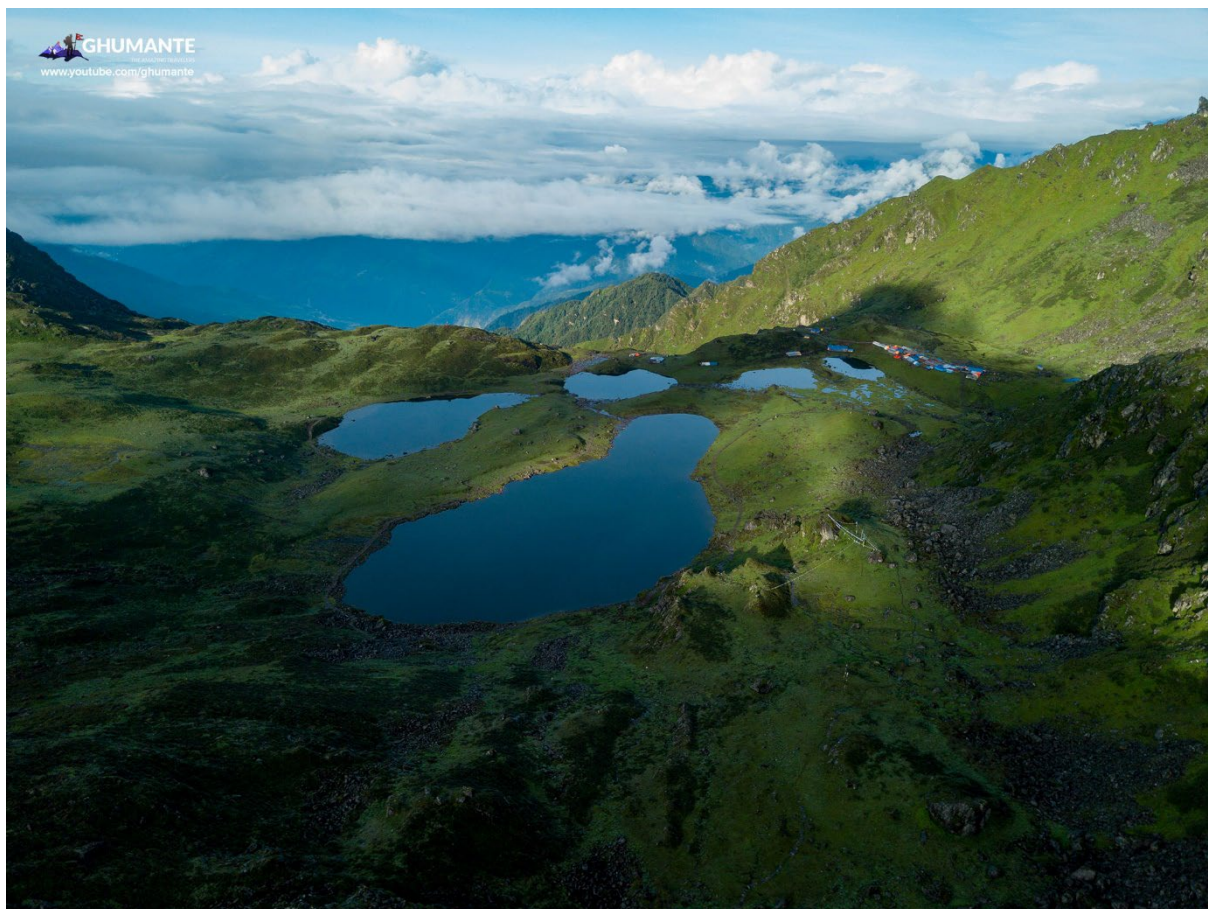
9. Pikey Peak, Solu

Pikey Peak, Solu

En av de best bevarte hemmelighetene når det gjelder fotturer i Nepal er Pikey Peak i Solu, som gir utsikt over syv av Nepals åtte topper på over 8000 meter fra ett sted, inkludert Mt Everest. Pikey Peak er 4 065 meter høy, men oversett av de fleste turgåere på Everest-stien. Nå har veien fra Kathmandu til Jiri og Solu Highway nådd Phaplu via Okhaldhunga, og Pikey er tilgjengelig for turgåere i alle aldre.

10. Panchpokhari, Solukhumbu, Ramechhap, Sindhupalchok

Det er mange Panchpokhari i Nepal, de fleste av dem hellige tjern i fjellene. Fra frodige grønne gressletter til fargerike villblomster og utsikt mot fjellene som tar pusten fra deg, Panchpokhari i Sindhupalchok kanskje best kjent, med sjamaner og pilegrimer som strømmer til det hellige stedet under Janai Purnima.

Nepali Times, 21. oktober, 2023